

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

PIK XCI. Ч. 169. ДЖЕРСІ СІТІ і НЬО ЙОРК. СЕРЕДА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 5, 1984 No. 169. VOL. XCI.

В КАНАДІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВЕЛИЧНОГО ВІДЗНАЧУВАННЯ 50-РІЧЧЯ МУНО

Торонто. — Тут будуть святково відзначати 50-річчя заснування організації, що прибрала назву Молодь Українського Національного Об'єднання, перед півстоліттям, коли її засновано в 1934 році у Саскатуні.

Першим президентом і організатором МУНО був сьогоднішній сенатор і директор УНСоюзу на Канаду д-р Павло Юзик і він тепер очолює Почесну президентську раду.

Ювілейні святкування відбудуться в Торонто в дні 5-8-го жовтня ц.р. під протекторатом СКВУ. У програмі передбачено: в п'ятницю 5-го жовтня зустріч муніципалітету і прийняття в готелі Шератон Центр, в суботу, 6-го жовтня там же о год. 9-ї рано Соборний Молебень і Панахида за померлих членів МУНО. В неділю, 7-го жовтня ц.р. відбудеться о год. 3-їй по полудні Ювілейний концерт в залі Мессі Голл із гостинною участю хору ім. Кошиця з Вінніпегу та 200 виконавцями програми, якою буде проводити відомий артист Володимир Шуст з Нью Йорку. Після концерту запланована зустріч з артистами ансамблю, що будуть брати участь в концерті в залі УНО в Торонто місто. В понеділок, 8-го жовтня о год. 12-їй на закінчення святкування — обід подяки в УНО, Торонто місто.

Ювілейний Комітет святкування запрошує на усі ці імпрези українське організоване громадянство, а особливо молоді організації в Канаді та президії світових надбудов українських товариств.

Діловий Комітет святкування очолила Наталка Бундза, а секретарем є Геня Гунчак.

Д-р Р. Процик доповідатиме у громадах

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — Активно ведене дослідження історії України викликає недовіру, щоб протиставити русифікованому настановам Заходу. Наприклад, велике число американських славістів які не визнавали історії України з-перед XVII століття, ще далі трактують всю ранню історію України як російську. А деякі науково-популярні установи, як наприклад, "Нешенел Джеографік", у своєму журналі, постійно заперечують правду про Україну.

Чи така ситуація ігнорування фактів про Україну існує тому, що українська наука мовчить? Д-р Роман Процик, член ФЕ ФКУ подасть аналіз цих питань в доповіді "Проблеми довіри до української науки — три гарвардські експерименти". Основний фактаж доповіді братиме з праці Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), а спеціально, зі спроб поставити дослідження Голдомуру в Україні в 1932-33 роках на рівень вірогідності, з досліджень в Гарварді давньої історії України і з порівняльних заходів, щоб популяризувати українську наукову літературу в американських колах. Будуть показані документи, які відносяться до цих справ. Присутні безпосередньо доповідають про сучасні труднощі й досягнення Українського Гарварду.

Д-р Р. Процик доповідатиме в суботу, 8-го вересня ц.р., в Дітроїті, о год. 7-їй вечором, в залі Церкви св. Йосафата. В неділю, 9-го вересня, він заговорить до Клівленду, а 14-го, 15-го і 16-го вересня відвідає деякі місцевості в Каліфорнії.

Д-р Р. Процик.

звати українську наукову літературу в американських колах. Будуть показані документи, які відносяться до цих справ. Присутні безпосередньо доповідають про сучасні труднощі й досягнення Українського Гарварду.

Д-р Р. Процик доповідатиме в суботу, 8-го вересня ц.р., в Дітроїті, о год. 7-їй вечором, в залі Церкви св. Йосафата. В неділю, 9-го вересня, він заговорить до Клівленду, а 14-го, 15-го і 16-го вересня відвідає деякі місцевості в Каліфорнії.

ПРЕЗИДЕНТ ПОСИЛЮЄ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ

Купертіно, Каліф. — Президент Роналд Реген закінчив свою передвиборчу кампанію в понеділок, 3-го вересня ц.р., у свято Дня Праці, виступаючи в кількох містах стеїту Каліфорнія і з поновленою енергією та вивченістю закликаючи виборців знову зробити Америку великою державою.

„В 1984 році ми стверджуємо, що великий похід, який ми почали, не закінчився, — сказав Президент, — ми тільки починаємо“. Окресливши своїх демократичних противників як „гурт песимістів“, які бачать життя через призму минулого, він протиставив їм республіканську Адміністрацію, діяльну, конструктивну й сповнену непохитим вірою у велике майбутнє Америки. Президент закликав виборців, що республіканці використовують свою виборчу кампанію, від того, щоб „запалити вогонь надії“, який з'єднає всіх американців“.

Він пригадав виборцям про відроджену і змінену економіку країни, про знижену інфляцію, і в той самий час — збільшення оборонних спроможностей Америки, відкидаючи твердження демократичного кандидата на президента Волтера Мондейла, що, мовляв, Адміністрація Р. Регена збільшила ризик атомової війни. Президент заявив, що, навіпаки, це його Регена Адміністрація „для наших дітей і для безпеки нашої планети“ вживала всіх заходів, щоб забезпечити мир у світі і зменшити, чи й повністю усунути загрозу ядерної війни, закликаючи в минулому і продовжуючи закликати всі держави світу, включно з СРСР, до миру.

Десятки тисяч людей виступили на мітингах і виступили оплесками і вигукми: „Реген — це ЗСА!“ „Ще чотири роки!“ — на що він, з притаманним йому гумором, відповів: „Окей, ви мене вмовили!“

Роналд Реген гостро скритикував своїх демократичних противників за спотворення фактів; за те, що вони закликали робітників верстати населення і за те, що вони не стояли на твердому становищі щодо міжнародних зобов'язань

Америку. Президент засудив провід американської федерації праці — Конгрес індустріальних організацій за їхню офіційну підтримку демократичних кандидатів і пригадав робітникам, що за час його урядування прийшло оздоровлення країни в усіх галузях життя, а зокрема в економіці.

В усіх своїх виступах Президент закликав виборців, що він і його Адміністрація встановлять стійкий мир на землі, який він буде перевищою.

Вміжчасі демократичні кандидати на президента і віцепрезидента, Волтер Мондейл і Джералдін Ферраро, після цілоденної інтенсивної кампанії по всій країні, що почалася в Нью Йорку, прибули до Каліфорнії в понеділок. Промовляючи до зібрання від 3,000 до 5,000 людей, Мондейл і Ферраро гостро заатакували Президента Регена і його Адміністрацію. Вони закликали Президентів, що, мовляв, він — „перший президент за часів Гувера, який не зустрічався зі советським лідером“, що він, Реген, збільшив перегон озброєння, що він завів населення Америки, збільшивши податки, що було необхідним для зменшення дефіциту. В Мондейл закінчив Президентів, що його Адміністрація виявила байдужість до потреб населення країни.

В Мондейл свою промову заповнив далі ланцюгом закидів і в сторону Адміністрації Р. Регена, заявивши, що час урядування Регена — це були роки найгіршої торгівлі, найгіршого дефіциту, і що платформа Республіканської партії приведе до подвоєння дефіциту, якщо Реген урядуватиме наступні чотири роки. Скритикував він Р. Регена і за його похід проти абортів, за мовити в школах і за державну підтримку приватних шкіл.

Ентузіастичний відгук, що зустрів виступи Мондейла і Ферраро в індустріальному містечку Меррил в Каліфорнії з населенням 9,500 людей, був контрастом до Нью Йорку, де парад в День Праці почалася повільно, але опісля розгорілася у багатотисячний похід вулицями Мангеттену.

МАРКСИЗМ НЕ МАЄ МІСЦЯ В КАТОЛИЦЬКІЙ ТЕОЛОГІЇ — ЗАЯВЛЯЄ ВАТИКАН

Ватикан. — Ватикан, з огляду на сильну конфронтацію для справ віри, головною якою є німецький кардинал Йозеф Ратцігер, опублікував утвір під назвою „Визвольна теологія“, найсильніше закрипівши в країнах Латинської Америки, зокрема в Бразилії, частинно в Аргентині, Венесуелі, Нікарагуа та інших країнах, де ще й досі не переведено соціальної реформи, не розподілено літундів між селянами, не заведено порядку на відносно соціо-медичній опіки тощо. Священники в Латинській Америці, не зважаючи на ранішні перестороги Ватикану, включилися в ряди рухів спротиву, навіть не придивляючись хто і з якою метою ці рухи організував. Бразилія вела перед усього руху, і, правду кажучи, ієрархія Католицької Церкви в тій країні не могла дати собі сама ради. Тепер, коли з'явився офіційний документ Ватикану, місцеві єпископи мають прийняти на що покликати, — кажуть церковні аналітики.

В документі наголошується на вирозі й недозволено справу дисципліни і підпорядкованості духовних осіб і призерковим інституціям Папи Римського і говориться про те, що, деякі священники, прикриваючи чиси так званою визвольною ідеологією і допомогою бідним, включаються активно в рух спротиву контролювані комуністами.

Вибух бомби в Монреалі пов'язують з приїздом Папи

Монреаль, Канада. — У понеділок, 3-го вересня ц.р., на центральній станції в Монреалі, де концентрується 75 відсотків руху поїздів, які приїжджають з різних кінців Канади, вибухла велика бомба, внаслідок чого загинуло три особи, а 29 були поранені. Деякі поранені є в дуже тяжкому стані так, що число померлих з-причини вибуху може збільшитися. Деякі політичні спостерігачі не виключають можливість, що бомба, яка вибухла тиждень перед приїздом до цього міста Папи Івана Павла II, була пострахом і пересторогою для Святого Отця, щоб він, есентуально, віддав свою візиту до Монреалю.

Покищо поліція не має жадних конкретних мотивів, чому з якою метою підклад бомбу. Поліція арештувала боду одну людину, правдоподібно американського громадянина, але після 10-ох годин допитів, його звільнили. Не виключають, що бомбовий захват був подуманий як пострах для консервативних перед каландськими парламентарними виборами. Шеф монреальської поліції Пол-Еміль Генрі заявив кореспондентам, що поліція не отримала перед вибухом жадних пересторог. Бомба вибухла якраз у хвилину коли приблизно 150 осіб очікували на поїзд до Оттави.

Церковні речники заявили, що вибух бомби в Монреалі не матиме жадного впливу на зміну програми відвідин Папи туди більше, що ніхто досі, включно з людинами, яка підклала бомбу в Монреалі, не погрожував Папі і не перестерігав його проти поїздки до Канади, країни, яка майже кожного дня приймає високі церковники, політичних і інших діячів з багатьох країн світу.

В АМЕРИЦІ

ОПИТИ ПОМІЖ УЧНЯМИ СЕРЕДНІХ шкіл в Нью Йорку стверджують, що вживання алкогольної марихуани у класах куди частіше як курення цигарет. Дослідження показали, що 15,7 відсотків дітей із десятих класів подали, що курять цигаретки, 18,5 відсотків курять марихуану, а 28,5 відсотків сказали, що п'ють алкоголь. 3,7 відсотків учнів сьомої класи подали при дослідженні, що п'ють принаймні чотири „дринки“ тижнево.

СУДДА НА ЛОНГ АЙЛЕНДІ, підля довгої надуми, дав дозвіл родині 43-літньої жінки, яка лежала вже два тижні в комі та не мала ніякої надії на поворот до здоров'я відлучити мешани, які її держали при житті. Кілька годин після того померла.

„ГОЛОС АМЕРИКИ“, що надає вістки і програми в 42 мовах, значно поліпшив свої технічні засоби, які до недавня були дуже перестарілі. Це сталося завдяки президентові Р. Регенові, який часто підкреслював важливість подавати правду про ЗСА, де вона не доходить і допоміг, щоб Палата Репрезентантів схвалила 120 мільйонів допоміг для технічної поправки „Голосу Америки“ із суми одного мільярда доларів, що є планованим на ту ціль.

В СТЕЙТІ КОННЕКТИКАТ поширюється тепер мода на каварні, які, даючи напийки та перекуску, рівночасно пускають на екрані нові фільми. Відвідувачі уважають, що це витворе приємнішу атмосферу, як сидіння в кінозалі, а ціна є навіть нижча як у любому кінотеатрі.

ДОСЛІДИ ЛІКАРІВ СТВЕРДИЛИ, що люди самітні, які переживають нервову напругу з приводу поганого родинного життя, фінансових клопотів чи невдоволення з праці, скоріше вмирають у першій рік після серцевої атаки, як ті, що мають доволу себе родину, або ведуть широке товаришеске життя. Дослідли однак, також показали, що популярне переконання немов би люди, які дуже багато працюють і є нетерпеливі частіше дістають серцеві атаки, не знаходять оправдання.

НАУКОВІ ДОСЛІДНИКИ в університеті Стенфорду є знайомі великою кількістю чоловіків, які зголосилися для випробування нового ліку, що має збільшувати сексуальну активність. Спроби того ліку, який виробляють з кори дерева, що росте у Західній Африці на шкурах і мавпах були дуже позитивні.

ПАПА ВІДВІДАЄ УКЦЕРКВУ В КАНАДІ

Вінніпег. — „Тижневик“ „Поступ“ (ч. 31-32) інформув, що у вівторок, 17-го липня ц.р., у катедральній аудиторії сав. Володимира й Ольги у Вінніпегу, відбулася інформативна зустріч Загального Комітету для відвідин Папи з нашими священниками і представниками наших парафій міста Вінніпегу і околиці. Зі Загального Комітету були отці координатори та головні комісії: пастирської, літургійної, пресової, фінансової, приміщень, транспорту, впорядків і сувенірів.

Засідання відвіди і молитви провів Віпроев. Митрополит Кир Максим. Координатор, представник римско-католицької Архиепископії монс. В. Джеймсон представив членів Загального Комітету і подав цілі цієї інформативної зустрічі. Програмою вечора проводив координатор о. Михайло Буячок, представник української католицької Архиепископії.

Кожний голова комісії подав звіт про роботу проведеної праці і подав плани на майбутнє. Загальний Комітет зі всіма комісіями розпочав свою працю у вересні 1983 р. Головна канцелярія приміщується в будинку Ст. Боніфас шпиталю. Зі звіт про роботу комісії хочемо тут подати загальний начерк програми відвідин Папи Івана Павла II в Манітобі, в неділю, 16 вересня ц.р.

Святіший Отець прибуде з Торонто до Вінніпегу, в неділю ранком, 16-го вересня, на військовому летовищі. З летовища проїжджатиме вулицями Мек-Філіпс, Селкірк і Мек-Регор до катедр св. Володимира й Ольги в годині 10:10 ранку. Біля катедрі привітає Святішого Отця наш Митрополит Кир Максим, діти вручать Святішому Отцеві китицю рожи, а хор дітей і молоді заспіває пісню. При дверях катедрі Папу привітає хлібом і сіллом Теодор Баран, президент Крайової Управи Центральних Українців Католиків Канади. Збірний український хор „Тисячоліття“, під керівництвом Юрія Гнатюка, відспіває кілька пісень, як „Велі слава“, „Отче наш“, „Сей лань“ і „Многая літа“.

Митрополит Вінніпегу і всієї Канади Кир Максим привітає Святішого Отця

Папа Іван Павло II

в імені всієї Української Католицької Церкви Канади.

Святіший Отець Папа Іван Павло II виголосить довшу проповідь по-українськи. Після цього поблагословить статую св. Володимира Великого для катедрі з нагоди Ювілею 1000-річчя хрищення України та наріжний камінь (плиту) для нової церкви св. Анни. В катедрі рального храмі будуть при явними всі українські Владика Канади й Владика Митрополит Стефан і Єпископ Епархії св. о. Микола Владика Іннокентій, ЧСВВ, із ЗСА, священники, сестри, дякони, представники організацій та представники парафій Вінніпегської Митрополії. Буде багато кореспондентів преси, радіо державної телевізії Сі-Бі-Сі.

При виході з катедрі Святішого Отця буде прощати піснями молодий катедральний хор „Тирса“, під керівництвом Вірлія Головки. На приватну молитву „Ангел Господній“ поїде Папа до римско-католицької катедрі Пречистої Діви Марії в центрі міста Вінніпегу. В Бирдс Гіл Парку (20 кілометрів поза Вінніпегом) по полудні відбудеться Понтифікальна Архиепископська Служба Божя (Соборна) в спеціально збудований святині т. зв. Степовий Базилика. Перша частина Служби Божої відпочатку аж до читання Св. Євангелія включно буде в українській мові. Ту знову співатиме збірний хор „Тисячоліття“ під дир. Ю. Гнатюка. Друга частина Служби Божої буде в англійській мові, а третя в мові французькій. Тут сподіваються 400 тисяч присутніх.

В год. 5:30 веч. Папа Іван Павло II вийде з Вінніпегу до Елмонтону.

У СВІТІ

ДВА ІРАНСЬКІ ПІЛОТИ скерували полет свого бойового джета Ф-4 на іракське летовище в четвер, 30-го серпня, де ім було дано право політичного притулку. Цей літак іранський літак був першим, що шукав азилу в Іраку від часу, коли чотири роки тому почалася війна між Іраном і Іраком. Джет, американської продукції, приземлився на іракському летовищі чотири дні після того, як міністер турів й інформації в Іраку проголосив, що „Ірак готовий прийняти будьякий іранський літак“.

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ РАДІО повідомило у п'ятницю, 31-го серпня, що провідник Партії праці Шімон Перез і прем'єр-міністр Іцак Шамір, що очолює коаліцію Лікуд, дійшли до згоди у справі зформування уряду. Вони погодилися чергуватися на пості прем'єр-міністра в новому уряді. Спочатку буде прем'єр-міністром Ш. Перез, а після 25 місяців урядування він уступить своє місце І. Шамірові. Проте, колишній міністер оборони Арієл Шарон й інші провідні діячі коаліції Лікуд не погоджуються з цим рішенням і намагаються на тому, щоб Шамір був першим прем'єр-міністром. Укомплектування нового уряду утруднилося, як відомо, тим, що у загальних виборах які відбулися п'ять тижнів тому, ні Партія Праці, ані коаліція Лікуд не отримали вистачальної кількості місць, у парламенті, щоб могли окремо формувати новий уряд.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ ЯПОНСЬКІ військові кола, советське головне військо командування в кінці цього, або на початку наступного року планує включити ядерний літаконосць „Кіров“ у склад далекосхідної ескадри. Кораблі типу „Кіров“ водотоннажністю 28 тис. не мають собі рівних на Заході, бо американські літаконосці мають не більше 20 тис. водотоннажності (літаконосць „Лонг Біч“ — 17,525 тис. т., „Каліфорнія“ — 10,450 тис. т.). „Кіров“ озброєний 20-ма ракетами типу ССН-19, 12-ма протилежними ракетами ССН-4 і одним противотопним ракетним устаткуванням ССН-14, та має на своєму борті три гелікоптери. Від липня 1980 року „Кіров“ був у складі советської західної флотії.

Я. СТАСИК РОЗПОВІДАЄ ПРО ЙОГО ПРАЦЮ СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ РОБІТНИКІВ

В Дітроїті, в автомобільній індустрії, працює українець Ярослав Стасик, член професійної спілки автомобільних робітників — Юнії Юнайтед Авто Воркерс (UAW). Це одна із найбільших американських юнії і в ній Ярослав Стасик став активним членом, двічі брав участь в юнійних конвенціях і нав'язав зв'язки з юнійними провідними діячами.

Ярослав Стасикові доводилося зацікавити юнійне робітництво українською проблематикою; у цьому багато допомагав йому порадою і підтримкою б. п. д-р Денис Квітковський. Про працю Ярослава Стасика „Свобода“ вже писала в минулому, а про його теперішню діяльність і думки з її приводу він розповідає в статті-інтерв'ю, яку друкуємо нижче. Я. Стасик відвідав редакцію у вівторок, 28-го серпня, ідучи на Оселю ім. О. Ольжича для урочистих відзначень 40-річчя героїської і мученицької смерті провідного діяча ОУН, великого поета і публіциста. Разом з Я. Стасиком до „Свободи“ зазвистили його однодумець-побратим Павло Кочубей, робітник з Дітроїту, та інж. Юрій Левченко, голова Українського Академічного Товариства „Зарев" в Дітроїті. — Ред.

Питання: Український громаді вже відомо, що Ви проробляєте певну роботу в користь української справи серед робітничої спілки. Чи могли б Ви дещо розказати про це?

Відповідь: Приблизно 15 років тому я почав звертати увагу на динамічну силу робітничих спілок у світі, а в Америці зокрема. Юнійний відділ-клітина, до якої належу, є ключовим відділом Централі UAW в першу чергу тому, що тут робітники мусять мати освіту вищу

від пересічної освіти робітництва. Коли я ближче познайомився з юнійними мережами, то перше, що мене цікавило, — були їхні політичні погляди, а головне, чи ці лідери є, так сказати б, „червоної закраски“, бо таку я мав тоді уяву про робітничі спілки. І коли я переконався, що так не є, я почав носитися з думкою познайомити робітничі кола, а головне їх лідерів, з українською проблематикою. Цими думками я поділюва з б. п. д-ром Д. Квітковським, який їх схвалив і сказав, що боротьбу з Советським Союзом треба почина-

Під час відвідин у „Свободі“ сидять (зліва): Ярослав Стасик, Павло Кочубей і інж. Юрій Левченко.

ти від розкриття його брехні, якою часто-густо затулює маневр робітництво в світі.

Питання: Яку першу більшу акцію зроблено за посередництва робітничої спілки?

Відповідь: Першою більшою акцією була пресконференція, яку підготував д-р Денис Квітковський. Це припадало на час руху шестидесятників в Україні. До цього часу я зумів підняти багато приятелів серед юнійних лідерів, яким я доставляв всіляку літературу, отримаву здебільша від „Смолоскипу“. Підготувавши таку пресконферен-

цію, ми побоювалися, чи вона вдасться, бо, відомо, що американська преса та телебачення ставляться з байдужістю до українських проблем. Та розіслане повідомлення під наголоском „Юнія в обороні українських політичних в'язнів“ зробило своє. На пресконференцію прибули чотири юнійні лідери та кореспонденти від всіх місцевих станцій телебачення та від всієї преси. Три станції подавали двічі перебіг пресконференції, коментуючи її. Це був перший успіх, понад наш сподівання.

(Закінчення на ст. 4)

16-го ВЕРЕСНЯ У ВАШІНГТОНІ: СКАЖІМ НІ РОСІЙЩЕННЮ УКРАЇНИ,
ТАК — УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members: \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda". Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті, дописи підписані авторами, не мають відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право вилучати і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заadresовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОУ \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Могутній подвиг техніки

Від жовтня 1957 року, коли Советський Союз заскочив цілий світ випуском у космос свого „Спутника“ — досліджування космічного простору пішло стомилевими кроками вперед. У цій ділянці Америка „наздогнала і перегнала“ Советський Союз і могла зачудувати світ, що перша людина американець Ніл Армстронг проходивався по місяці і разом із своїм компаньйоном Едвіном Олдрімом назбирав мішок каміння на місяці та привіз його для досліджування їх тут, на Землі. У популярному довіднику наведено під рубрикою „Космос“ 49 різних лівів у сферичний простір. Кожний з отих космічних кораблів мав свою назву — були советські „Востоки“ і „Союзи“, були американські „Меркури“, „Джеміні“, „Аполло“, — останній вистрілено в космос могутньою ракетою — це черговий міжпростірний корабель „Діскавер“ — „Винахідник“. Кожний з тих лівів мав на увазі якусь спеціальну ціль, мав власну місію. Визнається у цьому і зрозуміти ці місії можуть тільки фахівці. Сірі громадяни можуть тільки дивуватися і подивляти, як далеко зайшов геній людської винахідливості і якого невтомно є людська енергія, щоб винаходити вічно щось нове, щось небувале й нечуване. Це діється не тільки в техніці, яка стала на послуги досліджування безкрайніх космічних просторів. Це діється, наприклад, також і в ділянці медицини, яка дійшла вже до того, що можна безнадійно хворим перешеплювати серце чи печінку недавно померлої іншої людини, — правда, це ще тільки експерименти.

Людський ум не знає меж для своїх шукань. Не має меж наука ні в якій ділянці. Давній вислів, що діється щось, що навіть філософам не снілося, можна раз-у-раз застосовувати до якогось нового подвигу. Останній подвиг американської техніки — випуск „Експлорера“ з шістьма членами залоги, між ними знову одна жінка (35-літня Джуді Резнік) мусить знову дивувати й imponувати. Але насправді мало є таких, які розуміють всі ті технічні подробиці таких космічних кораблів і які всилі зрозуміти, як такий збудований людиною велетенський „Корабель“ може кружляти довкола землі у віддалі від кількох сотень кілометрів до тисяч миль і після того докладно в даний день і дану годину й хвилину вернутися на Землю, — оскільки на морських хвилях, де вже недалеко чекають на нього, щоб вилловити з води всіх членів залоги, чи десь на пустині.

Можна тільки подивляти і віддавати поклін тим людям, які все це планують і виконують. Сірі люди не розуміють, що таке „космічна лабораторія“, або як це технічно можливо, щоб через сателітів передавати вістки на Землю. Але так само колись люди не розуміли, що таке телеграф і що таке телефон і тепер можна дивуватися, як члени служби безпеки вміють порозуміватися один з одним по чероз „вокіток“, апаратами з бездротним телефоном.

Уряд Рональда Регена прикладає особливу велику вагу космічним дослідом. Коли Президент в минулому тижні піддав ідею щоб в одному з найближчих лівів у космічний простір взяв участь також один учитель без вишколу астронавта, то речник ліберальної професійної спілки вчителів глумливо відповів, що краще було б гроші на таку виправу дати на підвищення платні вчителям чи взагалі на шкільні потреби на Землі. Це яскравий доказ підходу людей великого і малого формату, підходу до речей великих і малих.

Подивляємо новий величавий подвиг американської техніки і разом з усіма членами родини залоги „Експлорера“ та всім американським суспільством очікуємо щасливого повороту тих астронавтів на землю.

АФГАНСЬКІ ПОВСТАНСЬКІ групи почали витягатися з прикордонного міста Пешавар, виконуючи наказ пакистанського уряду, щоб до п'ятниці, 31-го серпня, відтягнути від фронтової лінії боїв, головну квартиру повстанців. Пакистанський уряд занепокоєний збільшеною комуністичною інфільтрацією повстанських груп.

ВТЕЧА ВИСОКОГО УРЯДОВЦЯ міністерства справедливості Естонії до Швеції і право азилу, яке він і дружина отримали, поставила знову гостро питання, чому деякі із політичних втікачів дістають право побуту в західних країнах Європи, а іншим їх відмовляють. Виглядає, немов скоріше так право дістають високі комуністичні діячі, як люди, що є і завжди були проти комуністичного режиму.

Цьогорічні вибори на президента 3'єднаних Штатів Америки, мабуть, будуть найцікавіші з усіх попередніх, бо як президент Рональд Вілсон Реген у своїй промові на Республіканській конвенції зазначив, що завданням Республіканської партії є іти вгору, а не так, як демократично — йти вниз. Приглянувшись ближче державній структурі в якій живемо. Ідеєю республіканців є надія, довіра і ріст.

Дня 4-го липня 1776-го року Контиентентальний Конгресс проголосив Декларіцію Незалежності від імені 13-ти штатів. Найбільш ліберальну Конституцію і досконалий передову в світі, ухвалено 17-го вересня 1787 року. 30-го квітня 1789 року склав присягу перший президент ЗСА — Джордж Вашингтон.

Напочатку ЗСА творили лише союз держав (конфедерацію), а шойно пізніше — справжню союзну державу „федерал штатів“. Союз держав є міжнародним об'єднанням поодиноких держав для ведення певних спільних політичних заходів, а союзна держава є одночасно і союзом окремих частин-територій і суспільною державою. Її правовою підставою не є міжнародно-правовий договір, а лише державно-правна Конституція. 50 держав (штатів), членів цієї союзу держави є пов'язані між собою своєрідною децентралізаційною системою. В основному єдине їх одне: Президент, Верховний Суд, Конгрес, військо, монетарна система й центральне ведення закордонних справ. У багатьох інших справах, поодинокі держави (штати) є автономні: вони самі здійснюють у цих справах державну владу.

Предметом державної влади ЗСА є згідно з постановою Конституції з 1787 року — „Де піпл оф де Юна-“

Роман С. Голіят

ДЕРЖАВНА І ВИБОРЧА

СИСТЕМА ЗСА

йтед Штате“, це значить: усе населення всіх американських держав (штатів), які — кожна для себе — мають також державну форму правління. Під цим оглядом, Конституція ЗСА погоджується з наукою Монтезке: „Союзна держава повинна складатися з держав цієї самої природи, а саме республік“.

Америка належить до категорії так званих репрезентативних республік, у яких обов'язує засада посередньої демократії. Народ викоує свою державну владу за посередництвом установлених органів законодавства та судівництва. Закордонна влада лежить у руках Конгресу, який складається з Палати Репрезентатів і Сенату. Сенат складається із сенаторів, яких вибирає нарід на шість років, по двох з кожного штату.

Членів Палати Репрезентатів вибирає населення поодиноких штатів на протязі часу двох років, згідно з постановами дотичних крайових законодавств. Кожний конгресмен має право забирати голос у всіх справах, але не довше як одну годину. Сенатори, використовують необхідне право часу на обструкцію „філібастер“ проти проєктів, які їм не подобаються. У таких справах звичайно приходиться до компромісу.

Верховним керівником адміністративної влади є президент ЗСА, якого вибирають шочотирі роки. Кандидат на президента мусить бути народжений у ЗСА, не молодший 35-ти років. Кандидати на президента прив'язують велику вагу до виборчої кампанії, маючи нагоду безпосередньо зустрічатися з громадя-

нами, переконувати їх про слушність своїх позицій і виборчої платформи, яку склав кожен одиниці другої партії. Передвиборча кампанія і платформа — дуже важливі. Ці передвиборчі конвенції є справжнім рухом у політиці; вони є голосом і дією політичної партії. Активними членами партії є дуже малий відсоток населення, бо самі партії проявляють малу активність.

Остаточний вибір президента переводять електори; їх покладається згідно з постановами обов'язуючих законів. Це перестаріла форма, якої придержуються для традиції, бож на ділі вибирає президента народ, а не електори. Президент є головним командувачем усіх військових сил ЗСА, має право — при конституційній співдіїні Сенату — підписувати договори з іншими державами та назначувати керівників відділів федерального Уряду та дипломатичних представників закордоном. Він дає про правильне виконання законів, предкладає Конгресу різні законопроекти, або сам з'являється в „Посланні про стан Унії“ (Звіт про політичний стан держави) чи з іншими справами.

Виповідження війни прислуговує виключно Конгресу. Безпосередній вплив президента на федеральне законодавство обмежується до принципіального права, успішність якого одначе можуть відкинути кваліфіковані ухвали більшості палат. Властива законодавча ініціатива належить до обидвох палат Конгресу, хоча посередньо адміністративні чинники мають не малий вплив, підготовляю-

зустріч Владимира Василя Г. Голіят з президентом Рональдом Регеном у справі поінформування його про шотун викликаний голод в Україні Московію в роках 1932-33, говорить про це, що цей Президент не боїться слухати й говорити про злочини Москви.

Богдан Остап'юк

70-РІЧЧЯ ПЕРШОГО БОЮ

УСС—ІВ У КАРПАТАХ

(Маршрут першої сотні Василя Дідушка)

шення зібрався у Львові українські добровільці, які прибули сюди з усіх сторін галицької волости. Вони знайшли приміщення у двоповерховому домі Дяківської бурси, у підніжжі Святоюрської гори при вул. Петра Скарги, яка стала казармою новітнього українського війська. Першу сотню Уссуів названо Дідушковою від імені сотника Василя Дідушка, австрійського резервного старшини та адвокатаського кандидата. Сотня була поділена на чотири чоти, по 50 осіб у кожному. Кожного дня вранці вирушала сотня на військові вправи із бадьорою пісню:

„Ой з-за гори чорна хмара
стала, то не хмара —
москвова наваля!“

Сотня маршувала вул. Городецькою, а далі на Кайзервальд або на піскові поля на Янівське, де у прис-

зайняла цілу Галичину, зближалася до Бескиду. Австрійське вище командування зажадало від Уссуів поставити йому до диспозиції найкраще вишколену та боєздатну сотню для оборони карпатського проєкту Вереще. Вибір впав на сотню Дідушка. Дня 10-го вересня 1914 року після полудня відмаршувала сотня на залізничну станцію Страбичів-Горонда, де вже стояв поїзд, готовий до від'їзду.

Сотня усталилася у догуду лагу. Тут з'явився начальник Уссуів Михайло Галушчинський, командант першого куреня д-р Михайло Волинський та інші стрілецькі старшини. Прийшли, щоб попрощатися з Дідушківцями від імені Бойової Ради та українського народу перед відходом на фронт. Прозвучала дзвінка команди сотника: „Перша сотня поїз!“ Перед фронтом сотні виступив М. Галушчинський з короткою зворушливою промовою:

„Вам, першій сотні УСС, припала велика честь бути першим збройним відділом українського народу, що після битви під Полтавою 1709 року має станути до

були: Дмитро Німчук, Федір Ревай, д-р Степан Росоха, Іван Рогач, д-р Василь Іванович, о. Дмитро Попович, Василь Приймак, Василь Свереняк, Іван Чобан, Іван Грига і ін.

Прийнявши запрошення увійти у склад Всеукраїнської Національної Ради, Президент А. Волошин уважав доцільним делегувати на пост другого заступника голови ВУНРади свого заступника в особі проф. Августина Штефана, бо вважав, що йому, як священникові, було незручно входити у склад Президії ВУНРади майже на рівні з Митрополитом Андреем Шептицьким. Зате запропонував, щоб Юліян Ревай очолює ресорт зовнішньої політики в Всеукраїнській Національній Раді.

Для ілюстрації документів того часу, які віддзеркалюють політичну атмосферу, друкуємо два документи, а саме: Платформа Всеукраїнської Національної Ради та Комунікат Пресового Бюро Всеукраїнської Національної Ради.

Платформа Всеукраїнської Національної Ради

1. Всеукраїнська Національна Рада метою своєю ставить всебічну і невідступну боротьбу за конечне створення Української Самостійної Соборної Держави.
2. Шлях цієї боротьби полягає в національній революції, тобто в революційно-визвольному зрушенні всього українського народу, при чому зрушення це не має визнавати політичних монополій та їхніх претензій на монополістичну у визвольній боротьбі.
3. Будучи чинником позапартійним, ВУНР рішує стрітись до міцного з'єднання революційно-визвольних українських сил при суворій умові, що сили ці остаточно позбавлені якихбудь шкідливих для української державності політичних впливів, і що вони не визнають жадного пріоритету якихбудь поза українських партій, осередків, і ведуть безкомпромісову боротьбу проти всяких окупантів.
4. ВУНР стоїть на засадах народовладності з переходною етапом найбільш двох років чинності Революційного Парламенту скликаного ВУНР. Спосіб і характер керування українською державою остаточно визначити Всенародний Парламент, члени якого обираються загальним, рівним, прямим, таємним і безпосереднім голосуванням. Судову владу в Українській Державі має незалежне

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Д-р Ростислав Сочинський

СЕРЦЕВО-СУДИННІ ПРОБЛЕМИ

Старіння — це природна життєва течія. З віком наше серце та кровоносні судини також старіються. Наше тіло робиться більш вразливим на такі недуги як серцевий удар, удар мозку (крововилив у мозок, або апоплексія), серцевий застій, чи високий тиск крові. Шанси захворювання на одну, чи більше з цих недомогань зростають з віком.

Не зважаючи на це, скільки нам років і який загальний стан нашого здоров'я, ми маємо можливість чимало зробити для забезпечення собі довшого, більш здорового і щасливішого життя.

Щоб досягнути цієї мети ми повинні регулярно, щонайменше раз у рік (навіть тоді, коли ми себе добре почуваємо) відвідувати лікаря для загальних оглядів і точно виконувати його приписи й поради, побудовані на підставі його довголітніх медичних студій і досвіду. Поруч з лікарською опікою ми повинні виявляти якнайкраще розуміння всього, що торкається серцево-судинних недуг: їх властивості, симптомів, можливості запобігання на них, способи їх розпізнавання і найважливіше — запобігання. Ці недуги, як сама назва показує, опановують серце та кровоносні судини. Вони спричиняють більше смертних випадків, як післятравматичні інфаркти, ніж інші смертоносні недуги взяті разом. У ЗСА вмирає на них щоразу біля 800,000 людей, здебільша старшого віку.

До цього служить апарат, званий „сфінгоманометром“, який міряє два тиснення крові: 1. систолічне, себто тиснення в артеріях під час скорочення серцевого м'язу, коли він помпуює кров і 2. діастолічне, коли серце відпочиває між двома ударами і наповнюється кров'ю для дальшого помпювання. Нормальне тиснення крові у дорослих не сміє перевищати цифри 140 (систолічне) і 80 (діастолічне). Вищі цифри вказують на потребу постійної лікарської опіки. Наш лікар може приписати відповідну дієту, позбавлену солі (натрію), поради на скрутнути у випадку надмірної ваги тіла, покинути курення, обмежити вжиток алкогольних напоїв та приписати нам відповідні ліки, які треба вживати, згідно з його інструкціями. Такого режиму ми часом мусимо дотримуватися до кінця нашого життя, але до нього легше можна достосуватися, чим брати на себе тягар лікування тяжких комплікацій, які може принести гіпертонія.

Високе тиснення крові

На підвищений тиск крові (гіпертонію) хворіє біля 35 мільйонів мешканців Америки, багато з них у віці понад 35 років. Це тихе, але небезпечне та навіть смертоносне патологічне відхилення може довести до багатьох недуг, включно з недомоганням нирок. Певні чинники мають вплив на підвищення тиску крові, наприклад: розклад хімічних складників організму, емоції, надмірна вага тіла, відхилення стравами багатими на натрій, складних солі тощо.

Щоб зрозуміти прикмети підвищеного тиснення крові, треба знати, як серце та кров'яні судини функціонують. Наше серце — це м'яз, який працює як помпа. Його ліва частина одержує з легенів кров і помпуює її бючками (артеріями) до всіх частин тіла (до рук, ніг, до тулуба), постачаючи їх киснем й іншими поживними речовинами. Ця кров, позбувшись цих корисних, необхідних для життя, склад-

БІЛЯ 200 ШКІЛ В ШТЕЙТІ Нью Джерзі, в яких цього літа усунуто азбест, ще не були після цього перевірнені і не одержали остаточно дозволу відкрити свої двері для учнів у наступному тижні. Сумніваються, чи перевірка, яку мали провести урядники штейтського відділу навчання, закінчиться вчасно з уваги на надходячий довгий кінець тижня, і тому правдоподібно, школи не зможуть розпочати науку.

судівництво.
5. Своєю акцією репрезентанта істотних прагнень українського народу ВУНР переводить як в середині України, так і за кордоном.

6. В стосунках з іншими народами ВУНР визнає за кожним народом право на його повне політичне і державно-економічне самовизначення на його етнографічній території.

7. Національний меншістю в Українській Державі ВУНР передбачає забезпечення цілковитого громадянської свободи й рівності, якщо ці громадяни неперечно будуть підпорядковуватися зобов'язуючим в українській державі законам і працюватимуть.

8. В земельному, промисловому й ремісничому питаннях ВУНР додержується засад приватної власності і докладні їхні розв'язання покладає на Всенародний Парламент.

9. ВУНР визнає право громадянина української держави на свободу релігії, думки й слова, а також право на освіту, соціальне забезпечення, охорону здоров'я та особистого майна.

10. Кожного громадянина української держави зобов'язується до праці, до служби в Українській Армії й до беззастережного виконання всіх національних державних обов'язків.

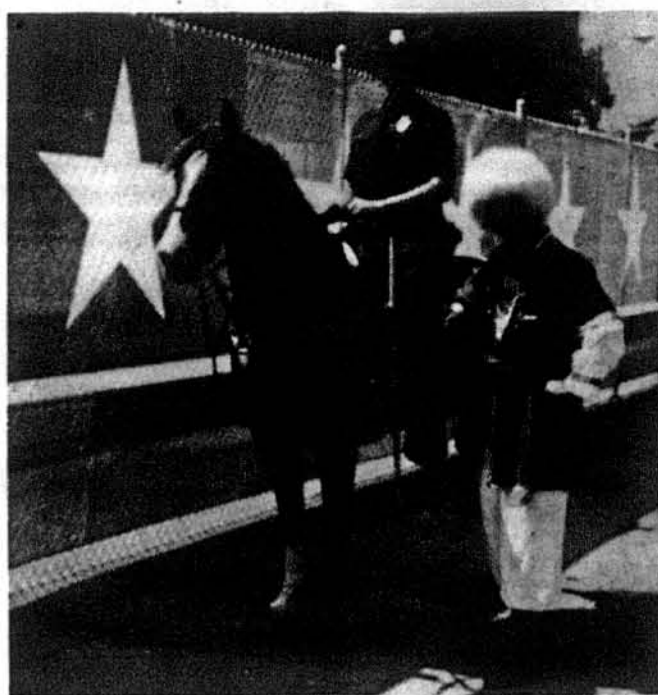
Серпень, 1944 Всеукраїнська Національна Рада.

Комунікат Пресового Бюро Всеукраїнської Національної Ради

Дня 22-го квітня 1944 року у Львові уповноважені чинники Української Національної Ради в Києві, створеної в дні 5 жовтня 1941 р. та по відході більшовиків, найвидатнішими представниками української громадськості, Української Національної Ради, створеної літом 1941 року Української Національної Ради Карпатської України, що від революційних подій 1918 року через події 1938-1939 рр. виявила себе найвизначнішим і найістотнішим представником прагнень українців Карпатської України, — поклали до життя Всеукраїнську Національну Раду (в скороченні ВУНР).

(Продовження буде)

Думки і враження після 23-ої Олімпіади

Керівник Танцювального ансамблю „Туман“ біля зачарованої українськими танцюристами політичної під час Олімпіади в Лос Анджелесі.

Коли погас цюгоричний олімпійський вогонь над Колізеєм в Лос Анджелесі і коли погасли останні фейєрверки, мимохіть багатьох із лосанджелісців огорнуло своєрідний жаль за днями великих змагань, а також і за днями своєрідної міжнародної метушні, поспіху та очікування.

Однак, всупереч усій логіці, Лос Анджелес, не дивлячись на офіційне закінчення олімпійських змагань, ще й досі є живим Олімпією, переживає солодкі моменти змагань, коли наші американські атлети та змагуні і змагунки так впевнено і сміливо здобували золоті чи срібні медалі й коли їх вішанували своїми і чужими за їх успіхи та в їх честь і честь країни лунали мелодійні звуки ніким не упокороженого державного славня ЗСА, що викликало невимовні ширі сльозини зворушення та національної гордості.

Ось перед нами, оті найздоровіші та свідомі свого завдання та обов'язку перед нашою молоддю сини і доньки країни. Вони не заломуються у перших моментах неспіху, але йдуть вперед до мети. Вони здобувають медалі за медалями. Вони найкращіші відзеркалені на здатстві, що підвиги, вродливий чемпіонізм гімнастики завзятого Мері Лу Реттон, який кілька разів у розчаруванні оченята наливалося сльозами, однак, вона переборала зневіру і бігла впевнено до мети. Її сила волі і свідомість духу перемогли і вона, перебрала славу від глянціфікованої румунської чемпіонки Катерини Шаббо, а з тим і від славної чемпіонки Наді Команчі.

Лос Анджелес і його мешканці, ті, що були присутні на змаганнях, чи ті, що стежили за їх перебігом на телебаченні, неначе прокинулись до нового життя, наповнилися відродженням патріотизмом та вірою в себе і свою країну. Цей несподіваний феномен чи метаморфозу вдалося вже відчувати з перших хвилин ештафетного передавання з рук до рук олімпійського смолоскипу, відколи його взяли в руки на цьому континенті.

Ця патріотична зворушення кріпшало з кожною хвилиною і дійшло своїх вершин у олімпійському Колізеї, який вже вдруге зустрічав олімпійських змагунів і гостей. Лос Анджелес і його мешканці живі олімпією і не має бажання забути про неї так скоро, як це було не раз з іншими святкуваннями, включно з святкуванням 200-річчя незалежності ЗСА в 1976 році.

Доказом продовження олімпійських відзначувань є залишення до кінця року, або й довше удекорувань олімпійського Колізею, а також і олімпійських прапорів, які ще й досі огорнуто удекорують вулиці і домів міста. Міжнародні гості в більшості не збираються покидати Лос Анджелесу, відвідують його крамниці та культурні установи, включно з розваговыми, якими є „Дисніленд“, „Нотс-Бері Фарм“, „Марінленд“ та інші. Отож, хвилює дещо панічний настрій наших підприємець та власників крамниць, який огорнув їх в перших днях Олімпіади, з приводу незадовільного обороту, розвіявся у ці дні, і гості з-поза Америки і Каліфорнії не тільки зацікавлені в місцевих товарах, але вже майже викупили усі олімпійські сувеніри, якими був переповнений Лос Анджелес. Радо купують й інші американські вироби.

Післяолімпійські дні у Лос Анджелесі особливо відзначаються активністю нового ентузіазму, а саме: великим зростом колекціонерів олімпійських сувенірів металевих значків чи „брошок“. Щоденно від години 11-ої ранку до 2-ої по

полудні у грандіозній „Бродвей-Пляз“ відбуваються „обміни“ чи торги поміж колекціонерами олімпійських сувенірів „значків“, які протягом тижня зросли ціною до небувалого рівня. Поміж сувенірами „відзнаками“ останньої олімпіади ви зможете набути (за досить високу ціну) „відзнаки“ попередніх олімпіад включно з берлінською та московською.

І коли спостерігати за неважко оновленим патріотизмом американського населення, ми запитуємо себе: чи і ми належно використали ці олімпійські дні? Чи ми гідно замініфікували нас, помімо того, що українським атлетам та змагунам не дозволено взяти участь в 23-ій Олімпіаді?

Коротко підсумовуючи нашу українську активність в цих днях, ми можемо сміло сказати: так, ми використали цю нагоду, в найкращий спосіб та в міру усіх наших можливостей. І не залежно від того, чи ми мали змогу замініфікувати себе у походах перед советськими урядовими представниками чи трафаретним пікетуванням, чи в інших формах, наша спільнота дала себе пізнати в ці дні багатьом представникам інших країн вільного світу з представниками червоного Китаю, Румунії та Югославії, отих незалежних від московської імперії червоних країн.

Хіба ж не найбільш переконливим та неперечливим були наші самобутності були наші мистецькі хорові та танцювальні виступи перед відкриттям Олімпіади біля Колізею? Ми ж тоді мали не лише змогу показати багатотисячній міжнародній публіці шедеври українського мистецтва, але також і сказати слова правди про Україну, її народ, культуру. Парадоксальним явищем була відсутність на самій Олімпіаді змагунів п'ятидесятимільйонної української нації та запрошення лише українців з їх однією національно-мистецькими виступами перед відкриттям цюгоричної Олімпіади.

Не лише в цей день відбулися наші успішні мистецькі виступи біля Колізею, але відбувалися вони протягом олімпійських днів. Культурно-націонним закінченням їх був виступ нашого славного віртуоза-бандуриста з Австралії, молодого Віктора Мішалова, прецизна майстерність якого поклонила душу і увагу усіх. Його виступ з нашим професійним козацьким танцювальним ансамблем „Туман“ на чолі з талановитим керівником та хореографом Гастоном Монтеро, рівнож заворожливою своєю майстерністю у тисячох гостей, які, здавалося, зволікали якнайдовше свій вхід на змагання в

Колізеї було свідомо цтовом нашого повного національного успіху. Не дивлячись на заборону олімпійського комітету розповсюджувати білія Олімпійських Ігоріх всілякі матеріали і політично-пропагандивні летючки, нам і там вдалося роздати велику кількість наших брошурок під назвою „Переслідування України“ та інших, якими зацікавилися не лише гості країн вільного світу, але також і червоного Китаю, кореспонденти та репортери, прихильно відзиваючись про нашу незалежницьку державницьку змагання з Москвою.

Ми не творимо зайвих ілюзій про те, що мистецтвом чи інформативними брошурками ми прихилимо світову опінію в наш бік. Однак, наше завзяття, наша зкоординованість, послідовність та прямотинійність, а також наша принциповість, яку кожна відчув в ці дні, створили серед чужинців пошану до нас і України та виразно окреслювали нас як достойну зрілу націю, а не якусь там „рашен провинці“. Крім нашої мистецької олімпійської активності великі досягні в інформативній діяльності дали нам представники „Смолоскипу“, численні виступи яких на місцевих каналах телебачення та радіо укоронувалися пресою конференцією, яка відбулася повним та несподіваним успіхом, про що вже була мова в попередніх числах „Свободи“, та після якої майже всюди ще й досі продовжуються палкі дискусії.

Ну, і, безумовно, українська громада Лос Анджелеса витала в ці дні нашу суміську молоддь, яка прибула сюди зі всіх країн вільного світу на 3-ій Світовий Зліт Спілки Української Молоді. Наша суміська молоддь з перших днів в Лос Анджелесі увійшла в тісний контакт з „Коаліцією Народів Вільної Олімпіади“, до якої, в першу чергу, входили: литовці, латвійці, естонці, афганістанці та в'єтнамці, та які ештафетно просили „Смолоскип Вільної Олімпіади“ з Торонто в Канаді під Колізей у Лос Анджелесі, звідкіль разом з нашою суміською молоддю перенесли цей символічний горючий смолоскип до „сіт гол“ цієї каліфорнійської метрополії.

Головним промовцем біля міського ратуша був відомий литовський провідний діяч д-р Антон Мазейка, який виголосив палке слово, підкреслюючи, що „Вільна Олімпіада здійсниться лише тоді, коли участь у ній візьмуть усі сьогоднішні поневолені комуністичною диктатурою і свавіллям народи“, та що без вільної України немає вільної Олімпіади. Цей знаменний „Біг Волі“ зі смолоскипом відбувся 25-го липня, після чого „смолоскип волі“ передано учасникам Спілки Української Молоді, який урочисто був піднесений на відкритті Злету у суміській оселі.

Окрім того, об'єднаний суміський хор під кермою запрошеного ними маестра Володимира Божика в суботу, 11-го серпня, на великій сцені біля Колізею, мав свій успішний мистецький виступ. Окрім їхньої щоденної активності, до якої входили роздавання летючох та „олімпійських“ прапорців, символізуючих участь українських вільних змагунів, під час чого було навіть заарештовано на декілька хви-

лин двох наших сумівків, які намагалися увійти до Колізею слід згадати незабутню щоденну сценку біля Колізею, імпровізовану сумівцями, яка зображувала українського олімпійського атлета в „хлітці“ на колесах, яку охороняв та „попихав“ перед себе „ведмідь“ зі серпом і молотом. Ця вдала імпровізація зацікавила велику масу учасників Олімпіади, і не дивлячись на офіційну заборону політичних демонстрацій біля Колізею, на превелике диво, поліція не лише що не зупинила наших зіпрілх в гарячі дні завзятих сумівських акторів, але допомагала їм, даючи вільну дорогу.

Отож, як бачимо, наша активна участь під час Олімпіади була уміло проведена і, безумовно, продуктивна. Всі ми в ці дні розуміли свій священний обов'язок перед Україною і хоч окремими шляхами та різними методами йшли до однієї священної мети, що нам увінчалось успіхами.

Передолімпійські дещо панічні передбачування деяких песимістично настроєних „вішунів-експертів“ про можливість неспіху Олімпіади з огляду на бойкот її советами та їх слухняних сателітів, не здійснилися. А також і не збулися всілякі „передбачувані“ терористичні акти, на які, щоправда, спокійно очікувала наша служба порядку і охорони, будучи відповідно приготованою. Олімпіада розбудила здорові патріотичні почування населення країни та наповнила гордістю усіх. Молоді чемпіони-атлети своїми ясными перемогами на олімпійських стадіонах відновили віру в себе багатьох дещо зневірених в перемозі горожан та стали світлим приміром як перемогати.

Советський бойкот Олімпіади не лише що не захитав, але скріпив її несподівано та підірвав повагу до СС-СР численних її учасників, які прибули сюди з усіх країн. Лос Анджелес і його мешканці всупереч советській пропаганді, задемонстрували свою щирі гостинність та повагу до гостей, що засвідчено дуже малим відсотком (в порівнянні до передолімпійського періоду) злочинств, візиревим порядком на вулицях міста та доступними цінами помешкань. Харчів й інших публічних услуг, чого попередньо так вже боялися.

Наші передбачування про неможливість пропагандивно-інформативної дії з огляду на „сувору“ заборону, рівнож не здійснилися. Ми мали змогу донести тисячам олімпійських гостей слова правди про Україну і наші священні змагання, можливо ефективніше, через відсутність советських атлетів на Олімпіаді, ніж з їхньою присутністю. А це тому, що своїм бойкотом совети викликали до них обурення та жаль навіть у тих, хто ще до останньої хвилини надіявся на їхню участь у ній.

Тому не дивно, що всі ті гості на Олімпіаді, з ким мені довелося зустрічатися в цих днях, виявляли щире зацікавлення нами і нашими змаганнями за вільну Україну та свою солідарність. І, як це не дивно, однак, ще раз підкреслимо і пригадаємо оцей великий вплив на мільйони молоденької чемпіонки гімнастики Мері Лу Реттон своєю твердою вірою в перемогу та небуденною завзятістю відновила віру в непереможну силу духу людини. Вона нагороджена Богом якоюсь тасмичною харизматичною силою стала прикладом та дороговказом американській молоді і всім, включно з нами. Тому що передумовою кожної успішної перемоги є тверда незхитана віра та зосередження енергії в напрямку наміченої мети.

І хоч олімпійський вогонь погас над Колізеєм, ми всі відчуємо та ще довго будемо відчувати діні 23-ої Олімпіади у Лос Анджелесі, тому що у тих днях країна і ми збагатилися новим досвідом, новими почуваннями та новими надіями і вірою в нас. Коли вповні оцинуємо себе, оцинають нас інші. Не очікуймо „сприятливих нагод“, але творимо їх самі, так, як ми їх створили в пропам'ятних днях 23-ої Олімпіади.

Д-р Святополк Шумський

АРНУЛЬФО МАНТОЯ МАРАДІЯГА, 35-річний гондурець, який з комуністичного перейшов тепер у демократичний табір і виявив багато тасмичних кач, що він і багато його друзів з Гондурасу, Ель Сальвадору й інших латиноамериканських країн, переходять військовий вишкіл у двох таборах: на Кубі і в Нікарагуа, звідки їх розсилають до місць призначення, переважно до їхніх країн для пожевлення антиурядової активності і організування партизанської боротьби. Марадіяга виступав на пресовій конференції, влаштованій військовим командуванням Гондурасу для місцевих і закордонних кореспондентів. Він підкреслює, що кубинські і нікарагуанські активисти різними способами приманюють молодих хлопців і дівчат вступати до їхнього руху спротиву, обіцяючи їм всілякі привілеї після перемоги комуністичної над капіталістичною системою.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ УРЯД перший раз признав публічно, що на французькому кораблі, який пліз до советського порту в Ризі з дуже небезпечним вантажем радіоактивним ураном, знаходився також дуже шкідливий для оточення і організму людини хемікалій, потрібний для ядерних генераторів. Покищо цей матеріал лежить у щільних бочках на дні моря, але французькі і бельгійські чинники домовилися, що його першого слід витягнути при допомозі водолазів і примістити у безпечне місце, щоб не сталася катастрофа, яка може викликати сильну реакцію у світі і започаткувати нові антинуклеарні демонстрації на європейському континенті.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ ГОСНІ МУБАРАК особисто очолював жалобний похід на похоронах першого єгипетського президента ген. Магоммеда Нагіба, який помер минулого вівторка, 28-го серпня ц.р., на 83-му році життя. Нагіб був батьком антимонархістичної революції і належав до когорти старшин, які повалили старий монархістичний уряд і встановили конституційне управління в Єгипті. Він був тим старшиною, який особисто заявив останньому королеві Єгипту Фарукові, що він повинен покинути країну для добра єгипетського народу і зупинення непотрібного кровопролиття.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ бл. п. **ІВАНКИ МИГАЛЬ** КОПИШНОЇ СОЛІСТКИ КАНАДСЬКОЇ, МЕТРОПОЛІТАНОЇ ТА ІНШИХ ОПЕР

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у вівторок, 18-го вересня 1984 року
в ЦЕРКВАХ:

- Преображення Господнього, Тандер Бей, Онт., Канада;
- Чесного Хреста, Тандер Бей, Онт., Канада;
- Катедра св. Володимира й Ольги, Вінніпег, Ман., Канада;
- Св. о. Миколая, Едмонтон, Алта., Канада;
- Св. Димитрія, Вестон — Тотонто, Онт., Канада;
- Св. о. Миколая, Гамільтон, Онт., Канада;
- Успіння Пресвятої Богородиці, Міссіссауга, Онт., Канада;
- Успіння Пресвятої Богородиці, Монреаль, Квеб., Канада;
- Св. Священномученика Йосафата, Трентон, Н. Дж., ЗСА;
- Святих Володимира й Ольги, Чикаго, Ілл., ЗСА;
- Св. Юра, Нью Йорк, Н. Я., ЗСА;
- Непорочної Діви Марії, Лорд, Франція;
- Українська Католицька Катедра, Париж, Франція (Неділя, 23-го вересня 1984).

Рідних, Друзів і Знайомих просимо про молитви в цей день.
ГРИГОРІЙ МИГАЛЬ — батько
НАДІЯ МИГАЛЬ-ІВАНЮТА — сестра
з чоловіком ЯРОСЛАВОМ

Ділимося сумною вісткою, що на 57-му році життя, 24-го липня 1984 р. відійшов у Вічність
бл. п. **ВАСИЛЬ ГРУБЯК**
Горем прибиті залишені:
ДРУЖИНА і четверо ДІТЕЙ у Девідсонвіллі, Мд.
брати:
ІВАН в Англії
МИХАЙЛО в Гамбургу, Н. Я.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Українським Громадянством, що 16-го серпня 1984 р. в Кергонксоні, Н. Я., ненадійно, відійшов у Вічність наш Співмешканець
бл. п. **ПИЛИП ОПРИСК**
член Управи та довголітній Голова Української Оселі „ЗОЛОТА ОСІНЬ“ в Кергонксоні.
ПАНАХІДО відправилася в дні 19-го серпня 1984 р. в місцевому похоронному заведенні, а СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХІДОЮ відбулася в дні 20-го серпня 1984 р. в українській католицькій церкві Преса. Трійці в Кергонксоні, відправлені о. д-ром Богданом Волошином. Тіліні Останки зложені на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбургу, Н. Я.
Опечалений Дружині та всім Родині сердечні вислови співчуття складає —
Управа Української Оселі „Золота Осінь“

Під патронатом
СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ
ФІЛЬМ
„УКРАЇНА В ОГНІ“

Який охоплює все минуле України — від княжої доби до сьогодні, знаходиться в кінцевій фазі продукції.

Однак фільм вимагає для закінчення додаткових фондів. Просимо наше громадянство допомогти нам фінансово закінчити фільм. Фільм „Україна в Огні“ — це найбільша сила, яка покаже в правдивому світлі живий образ України. Даймо змогу, щоб фільм був в бібліотеках, університетах, і наша молоддь мала доступ до нього.

Бо до нині таких фільмів в наукових інституціях про Україну не було. Тому наше громадянство повинно мати більше виробування до цього фільму, який заступить голокост України.

Бо чужинці такого фільму нам не зроблять.

На бажання меценатів, які вкладають більший даток на викінчення фільму, студія може показати фільм в робочий проєкт. Імена жертв даватимуть відзначені у фільмі та у пресі.

Ярослав Кулинич, фільмовий продуцент

Пожертви просимо висилати на адресу: FILM FUND FOR "UKRAJINA V OHNI", No of Account 9965, Self Reliance (N.Y.) Federal Credit Union, 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Увага! **НОВЕ ВИДАННЯ** Увага!

ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІЯ ДЛЯ МОЛОДИХ
Старий і Новий Завіти

УНІКАЛЬНА КНИГА МАЄ:
Розмір: 10 x 7". Стор.: 520. Тверда обгортка. Мали. Коліркові ілюстрації. Ціна: 20.00 дол.
Мешканці стеїту Нью Джерсі зобов'язує 6% стеїтською податку.

ЗАМОВЛЯТИ:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ
УКРАЇНЦІ!

Підтримайте законопроект ч. 4459, що його внесли 60 конгресменів. Цей закон створить Комісію, оплачувану державними фондами, для дослідження причин і наслідків голокосту в Україні в 1932-33 роках.

Організація — Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) — започаткувала масову акцію листами до американських законодавців у цій справі. Включіться в це діло. Ваша фінансова, або активна участь необхідна.

Посилайте Ваші пожертви та звертайтеся за інформаціями до:

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place • Newark, N.J. 07106

1-ий Український Федеральний Щадничий Банк
„ПЕВНІСТЬ“
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
відбудуться
в середу, 12-го вересня 1984 р., о год. 7-їй веч.
в Аудиторії Дому СУМ
2457 West Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622
Проситесь всіх Членів взяти участь у цих Зборах!

БІЛАНС
на день 31-го травня 1984р.

АКТИВИ:	
Позики реальності	\$ 58,088,754
Позики забезпечені вкладами	1,201,044
Позики на напругу домі	529,638
Інші позики	282,817
Вклад до Федерального Банку	504,000
Готівка	860,638
Державні й інші інвестиції	28,389,993
Будинки, земля, устаткування	747,064
Послості у Берлінгтон	162,039
Послості у Ролінг Медоус	305,000
Чикаго (ліп будову)	14,249
Наперед заплачені рахунки	88,166
Інші послості	
Разом активи	\$ 91,173,302
ПАСИВИ:	
Вклади	\$79,970,371
Вплати на покриття податків	887,801
Федеральний Банк — позика	2,745,000
Містові моргеджі	1,507,140
Видатки до заплачення	687,114
Нарахована дивіденда на Сертифікатах	530,000
Резерва й нерозділений дохід	4,845,876
Разом пасиви	\$ 91,173,302

Д-р Юліан Е. Куялс в.р. Президент
Д-р Павло Надаєвич в.р. Голова Дирекції
Дмитро Багрий в.р. Секретар

1st SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK
936 N. Western Avenue, Chicago, Illinois 60622
2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Illinois 60008

ТУРЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ притримала на летовищі в Істамбулі американського туриста і відбрала від нього пробки, клею, дерева, кілків та інших частин з „корабля Ноя“. Йому закидають нелегальну діяльність в Туреччині і перевіз недозволених речей, хоч жадний закон не говорить про заборону знахідок. Численні західні дослідники стараються тепер отримати дозвіл від турецького уряду займатися розслідуванням унікальної знахідки — величезного корабля старовинного походження, який нібито мавби бути кораблем Ноя.

МАЙНО ПОМЕРШОГО мультимільонера Говарда Гюса буде розділене між спадкоємцями скорше, ніж цього сподівалися, тому, що стеїти Тексас і Каліфорнія погодилися щодо висоти податків, які мають бути заплачені від усього майна.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Нью Йорк Маріо Квомо покликав на свого комішенера для охорони людських прав Дагласа Вайта, який був помічником посадника Едварда Кача. Він був у Е. Кача працівником в бюрі праці, а тепер перейшов до губернатора на місце К. МекКолла. Цей останній, як здогадувалися його приятелі, зрезигнував зі свого посту тому, що був розчарований малим прогресом у справах людських прав в адміністрації стеїту Нью Йорк.

В СУБОТУ, 1-ГО ВЕРЕСНЯ, н.р., розпочнеться в трьох дільницях Нью Йорку, а саме: в Брукліні, Квінсі і Стетен Айленді, новий спосіб телефонувати. Від цього дня треба буде, телефонуючи на далеку віддал, перед числом накручувати число 718, а не 212, як було досі і як ще залишається далі для міста Нью Йорку.

В ДЕЛЛАСІ ЗААРешТУВАЛИ дев'ять іранців, які мали бумажку на п'яну їжу, а саме: в Брукліні, Квінсі і Стетен Айленді, новий спосіб телефонувати. Від цього дня треба буде, телефонуючи на далеку віддал, перед числом накручувати число 718, а не 212, як було досі і як ще залишається далі для міста Нью Йорку.

10-й КУРІНЬ УПС „ЧОРНОМОРЦІ“

власнотворе

в дні 8-го і 9-го вересня 1984 року
на кортах оселі УНСОЮЗУ Союзіки

ПЛАСТОВИЙ ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР СЕНЬОРИВ І ЧЛЕНІВ ПЛАСТПРИЯТУ У ПОДВІЙНІЙ ГРІ

В ГРУПІ: молодих сеньорів (30-45) років,
старших сеньорів (45 років і старших)

ЗА ПЕРЕХІДНУ ЧАШУ
св. п. п. сен. ЯРОСЛАВА ПУЧКАНА Ч. М.

Провідник змагань:

пл. сен. Олександр Попович Ч. М., тел.: (201) 783-9331

- Всі учасники мусять бути членами УПС-ів.
- Реєстрація в год. 9-й ранку, в суботу, 8-го вересня.
- Початок змагань — субота, 8-го вересня, 10-та год. ранку.
- Вписове: 15.00 дол. від дружини.
- Приспівання просити замовляти через Управу Союзіки.

УКРАЇНСЬКІ ПЕНСІОНЕРИ

Вірно, що небагато між Вами є таких, які одержуючи соціальну пенсію, не потребували б додатково заробити на прожиток. Найкращу нагоду для такого заробітку дає

ПРАЦЯ ОРГАНІЗАТОРА Українського Народного Союзу

Цю працю можете виконувати аде, чи ввечора, в будні, чи в неділю і свята, коли почуватеся добре й маєте вільний час. Ваша винагорода — платня залежатиме від Вашого часу і успіху. Тож спробуйте своїх сил і щастя. Якщо Ви раніше не продавали забезпечення — товару УНСОЮЗУ, ми Вас вишлюмо.

СКОРИСТАЙТЕ ІЗ ЦЬОЇ НАГОДИ БЕЗ НИЯКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Кандидатів на організаторів просимо зголошуватися листово або телефонічно.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

P.O. Box 17 A • 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303
Tel.: (201) 451-2200

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО НАШЕ СЛАВНЕ МИНУЛЕ!

Нарід, що не знає і не пам'ятає про своє минуле, не заслуговує на майбутнє!

Здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченку у Вашингтоні 20 років тому належить до найславніших діл і досягнень Української Америки за 100 років її історії!

Ця слава історія документально описана в 138-сторінковій книжці

А. Драгана: „ШЕВЧЕНКО У ВАШІНГТОНІ“

Книжка надрукована у Видавництві Українського Народного Союзу „Свобода“ і має вісім розділів:

- 1) Відкриття пам'ятника,
- 2) Український День у столиці Америки,
- 3) Великої події славне завершення,
- 4) Шлях Шевченка до Вашингтону,
- 5) Битва за Шевченка (з'ясування-московською імперією),
- 6) Мова цифер (Звіт Контрольної Комісії із зібраних фондів на пам'ятник),
- 7) Шевченко й Американські Українці та
- 8) Будеш, Батьку, панувати!

Передмову до книжки про „Другу Статую Свободи“ написав проф. д-р Ярослав Падох. Мистецьку обкладинку і заголовну сторінку оформив Богдан Титла.

Керуючись бажанням масового поширення цієї необхідної для кожного книжки, встановлено мінімальну ціну за неї в сумі тільки 6.00 доларів. Книжку можна замовити, виповнюючи доданий до цього формуляр та виславши його, разом із належністю, на подану на формулярі адресу.

Мешканці стейту Нью Джерсі зобов'язані 6% стейтвого податку.

До Видавництва „Свобода“
„СВОБОДА“
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Прохаю переслати мені ..... примірник ..... книжки.
А. Драгана: „ШЕВЧЕНКО У ВАШІНГТОНІ“

Належність у сумі ..... дол. залучую чеком (поштовим
Належність платна лише в амер. доларах. переказом).

Ім'я і прізвище .....

Вулиця ..... місто .....

СТЕЙТ ..... ZIP КОД .....

Сьомий Фестиваль Живого Слова шкіл Онтаріо, Канада

Учні українських шкіл на Фестивалі Живого Слова.

За традицією вже Фестиваль Живого Слова відбувся в останню суботу і неділю травня, 26-го і 27-го, в приміщенні школи св. Софії в Миссисага біля Торонто. До участі запрошено всі рідні нашого шкільництва, від садочків до курсів українознавства, у ділянках декламування, рецитативної, інсценізацій, інструментально-вокальних виступів та інших.

У фестивалі взяло участь 14 шкіл, приблизно 500 осіб включно з учителями, батьками і гостями. Цього року ФЖС присвячено пам'яті великого майстра живого слова Олександра Олеса, у 40-річчя його смерті. Згідно з цим, фестивалі проходив під гаслом „Живи, Україно, живи для краси...“ (із його відомого твору „Пісня“). Патрона вшановано також спеціальним жетоном, із відповідним написом і портретом О. Олеса, що його вручено всім учасникам фестивалю.

Відкриваючи цей сьомий вже з черги ФЖС, організований Комісією Шкільництва КУК Ради Онтаріо, д-р Е. Рослицький коротко з'ясував суть фестивалю і роль учителя, батьків та церковних і громадських організацій у збереженні і розвитку нашої мови і культури на цьому континенті в атмосфері повної свободи, яку ми як слід не доцніємо, для забезпечення свого тут буття, волі і свободи, якими так дорожив, нехтуючи „судом“ і „лапцюванням“ Олександр Олесь, пишучи:

...До суду тебе не скують,
І руки не скрутують ворожі!

Фестивалем зміло вела впродовж двох днів красномовна і енергійна Д. Рущицька; собою виконувало свою нелегку працю жорі в складі: А. Барабаш, І. Боднарчук, О. Глібович, Т. Горихович, І. Зельська, О. Ковалик, В. Постолюк, С. Федчук і П. Цеховий.

Слід зазначити, що загальний рівень виступів значно піднісся за останніх кількох років, так що жорі з вдоволенням нагородило більше число учасників золотими грамотами, ніж попередніми роками. Це було б відрядним явищем, якщо б не те, що загальне число учасників від ранніх „анкастерських часів“ зменшилось на 20-25 відсотків.

Причини цього різни. Дехто з батьків та учителів вважають „відкривання котеджів“ „балі градунтів“ справою першої ваги, не зважаючи на повторювані вже від років звернення і пригиди КІШ зарезервувати останню суботу і неділю травня на ФЖС та активну в ньому участь.

Е. Б. Г. Р.

КОЛИШНІЙ ПРОФЕСОР університету Нотр Дам закаржила університет до суду за те, що їй не продовжили контракт з приводу її жіночого походження і тому що вона має понал сорок років.

ПРИЙММО НА ПРАЦЮ

**IBM System 34,
System 36 operator.**

Досвід побажаний. Прийнятий на цю працю перейде вишкіл.

Зголошення:

Український Народний Союз
(201) 451-2200

Я. Стасик...

(Закінчення зі ст. 1)

Питання: Ви брали двічі участь на конвенції УАВ. Чи не могли б Ви дещо розказати про Вашу працю на тих конвенціях?

Відповідь: Так, я їздив двічі на такі конвенції УАВ і вони залишаються назавжди в моїй пам'яті. Здаючи собі справу, що я один мусітиму робити всі рішення на самій конвенції, я довго до цього підготувався. Отримавши адресар відділу юні, я розіслав до них відозви, резолюції та інші матеріали, які ми приготували з д-ром Д. Квітковським. Я мусів також включитися в передвборчу акцію для вибору делегатів, які охоче підтримували мене в моїй праці. Ці дві конвенції відбувалися в Лос Анджелесі, тому треба було мені поробити зв'язки з тамошньою українською громадою, щоб отримати від неї допомогу. Таку допомогу я мав, головне від відомого політичного і громадського діяча, члена СКВУ, Миколи Новака, та від місцевого отця-пароха Української Православної Церкви, який став дієвим рушієм під час конвенції.

Через старання своїх знайомих у юні і на домагання мого відділу, центральні приділила для українців репрезентативний стіл, при якому постійно хтось був для зв'язку, роздаючи всіляку літературу, збираючи підписи під петиціями тощо. Участь у конвенції брали п'ять тисяч делегатів і стільки ж гостей. Багато з них вперше почули і познайомилися з Україною.

Друга конвенція була ще більш успішною, бо мої друзі і приятелі добилися того, що Екзекутива Централі, на чолі із президентом Вудяк-Фрейзером, дала згоду на півгодинний відітн про український рух в Україні. Крім цього пані Трембл, від Міжнародної Анкестерської більшої частини своєї доповіді присвятила українській тематикі. Кінцевий виступ отця-пароха УАПЦ делегати приймали охоче, як нікого іншого. Репортаж про конвенцію друкувався в свій час на сторінках „Свободи“, а про діяльність українців на цій конвенції, разом з фотографіями розповідають конвенційні книги, що залишаються в історії американського робітничого руху назавжди.

Вже по першій конвенції політичний відділ Централі УАВ звернувся на український рух, і скоро я отримав від керівника політичного відділу виклик прийти до Централі „Солідариті“ для розмов, що можна зробити для українських політичних в'язнів. На такі зустрічі-розмови я їздив з д-ром Д. Квітковським, який обірно з'ясував українську проблематику та висував напрямні діяння.

Питання: На останній конвенції УАВ видвищено резолюцію, яка наголошує, що конвенція підтримує український народ у його змаганнях бути вільним. Як до цього дійшло?

Відповідь: На останній конвенції, яка відбулася у Даллесе, Техас, я не брав участі, бо захворів. Однак, через друзів і приятелів я передав резолюцію, опрацьовану ексекutive ІС-НО, до резолюційної комісії. Цю резолюцію проте не поміщено в резолюційній книжці для ухвали, а на запит в'яснити, чому так сталося, ніхто не давав ясної відповіді, мовляв, стався випадок-недогляд. Але цей випадок був нам на руку. До мене потелефонували з конвенційної залі за вказівками, що робити. Я вважав, що добре резолюцію зголосити зі залі. Так і зроблено. Один з делегатів сказав вступне слово і запропонував резолюцію, що її наші видкоруч виготовили самі американці. Тут вже ті з резолюційної комісії, яким наша резолюція, здається, не подобалася, — не могли нічого в'ятти, бо оплесками й одностайно було прийнято зголошену резолюцію.

Запит: Ви часто, за посередництвом юні, ставали в обороні українських політичних в'язнів та українського народу. Чи не могли б Ви розказати дещо ближче про цю акцію?

Відповідь: Від початку моєї активності в юні, мій юній відділ, підтримуючи інших відділів, у

тому — найбільшого відділу ч. 600, та самої центральні ставали в обороні українських політичних в'язнів перед советським урядом, відповідальними листами звертаючись до сенаторів і конгресменів, щоб вони включилися в акцію оборони українських політичних в'язнів та цілого поневоленого українського народу. Останню таку акцію юні вела за Валерієм Марченком. Також юні підтримала законопроект в справі „Забутого голокосту“ — голоду 1932-33 років та звернулася до законодавців і до Стейт-тового департаменту у Вашингтоні, щоб такий законопроект ухвалили. Матеріали до цієї акції я отримав від о. д-ра Івана Чинченка та від Ігоря Ольшанівського з організації Американців в Обороні Людських Прав в Україні. Треба сказати, що з робітничими спілками та з їх голосом законодавці рахуються. Не було одного випадку, щоб не отримано належної відповіді. Відітн від Державного департаменту також був завжди вчасний.

Запит: Така діяльність потягає за собою напевно певні фінансові витрати. Хто ці витрати покриває?

Відповідь: Це правда. Спеціально виїзди на конвенції коштують чимало. Спочатку частину витрат покривав особисто д-р Д. Квітковський. На другій конвенції УАВ обійав частково покрити такі витрати Український Конгресовий Комітет Америки. Але на обійаннях так і стало. Українці — робітники, де я працюю, зложили на мої витрати коло двісті доларів, які я вивіз до Централі УАВ, тому, що УАВ зобов'язався покрити частину витрат, і щоб не було зазвисті, що я „присвоїв“ собі громадські гроші. Кілька разів малі суми покривало ІСНО, а всі інші витрати покриваю я сам.

Запит: Чи у Вашій діяльності зустрічалися Вам перепони і з яких сторін?

Відповідь: Зустрічалися, і, на жаль, збоку такої українців. На сходах група робітничих-українців поставила висок, що я не маю права заступатися за українську справу. Це була найбільша прикрість у моєму житті. Про це, краще не говорити, — не хоч робити прикрости ні людям, ні організаціям.

Запит: Які методи найкращі для успішної діяльності такої як Ваша, у робітничих спілках для українців?

Відповідь: Це питання я бажав краще оминати, хоч би тому, що червона Москва пильно читася диспорну українську пресу. Наприклад, мої навітлення і наярняні, що і як робити, які друкувалися на сторінках „Свободи“, Москва підхопила, фальшувала зміст по своїй угоді і для своєї потреби, друкувала та друкує всілякі пашквілі англійською мовою і розсилає їх до англomовного американського читача, підкреслюючи як то „буржуазні націоналісти“, будучи „на службі капіталізму“, обдурюють американського робітника. Я бачив такі пашквілі в видання Москви, в яких всілякою очорнюється моя скромна особа. Але я все таки скажу, що є багато способів якими можна вести корисну роботу для української справи серед американців, зокрема серед робітництва. Можливо, що добре було б створити таку організацію, через яку можна б було успішно діяти. Наприклад, коли головою ПУНУ (Проводу Українських Націоналістів) став Микола Плавков, він зацікавився моєю діяльністю і піддав думку, що було б доцільно створити товариство українських робітників, на візирі професійних товариств, але з тим, що таке товариство проявляло б себе головною на політичному відітнку. Я накреслив-схему такого товариства, хоч я свідомий того, що створення товариства українських робітників є понад сили однієї людини.

Дотеперішні заходи виявили, що цією справою є зацікавлені українські робітники — члени професійних спілок у різних країнах поселення і тому я глибоко вірю в успіх такої акції українського робітництва. Ця діяльність дуже важлива.

70-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

боротьби проти того ж ворога, що перед двісті роками переміг останніх обронців української волі. В перші маєте відітнати традицію збройної боротьби українського народу та його змагань до самостійності. Перед лицем світу, ви знову маєте підняти забуте ім'я України. Український народ вірить, що ви станете гідним спадкоємцем козацьких лідерів.

Після короткої заяви команданта сотні, що вона виконає з честю покладений на неї обов'язок — із сотень стрілецьких грудей понеслась по карпатській долині величчя звуку національного гимну. Стрільці всіли до поїзду і за півгодини прибули до Мукачева. Звідси вийшла сотня вночі в напрямі галицького кордону і над ранком прибула на станцію Волівське, недалеко кордону. Дня 11-го вересня перед полуднем вирушила сотня із Волівської шосе, крутими серпентинами в напрямі Ворезькох Долішніх.

Кінчилося літо, був дуже теплий день. Тажкі рушніні вередли, несприятливо несені плащі, три буханки хліба (безнапечених), обтісли гонведські штани, кількадесят тяжких набоїв та інші речі — все це було понад сили для непризвичаєних до довгих маршів стрільців. Проходячи побіч малярських та австрійських об'єзів, користуючись із глибокого сну обоників, дехто минав свої веридлі за модерні манліхери. Під час маршу у селі Ворезькох Горішніх стрілула сотня галицьких уланів, від яких отримала лекцію зивання плащів. Тут розділо була сотня кілька банок, у яких недосвідчений кухар зварила якусь перепалену кашу, якої ніхто не міг їсти.

Дня 11-го вересня станаула сотня на постійний побут у Ворезькох Долішніх, де приділено їй до групи, що мала боронити карпатського пресмику. Наступного дня зголошено сотню командантові групи полковником Шпарберові, який ширі привітав стрільців та заявив, що якототці прийдеться сотні стрітнутися з ворогом. Незабаром підійшли російські війська під Бескид. Перший бій відбувся в дні 27 і 28-го вересня 1914 року біля бойківських містечок Сянки і Нижнє Верезьке. Сотня Дідушка, як перший відділ новітнього українського війська, загоридила дорогу російським полкам та промовила до ворога найбільш зрозумілою мовою — мовою української зброї.

Третя чота Дідушкової сотні мала найбільші втрати. Було вісім вбитих і сімох ранених. Першим стрілецьким героєм, який поляг у цьому бою був Василь Чехут, учень п'ятої класи української гімназії у Львові. До інших перших

поляглих належав тернопілець Іван Вашич, учень 8-ої класи тернопільської гімназії, старший брат інж. Василя Вашича, відомого громадського діяча сеньорів в Торонто. Він був недалеким сусідом автора цих рядків на вулиці Дороша в Тернополі. До інших тернопільців, які були учасниками цього бою, належали: Петро Завадович, теж сусід з вулиці Дороша, студент філософії, старший брат Ярослави із Завадовичів Шафранок, яка разом із своїм мужем Михайлом є основоположниками Канадської-Української Мистецької Фундації в Торонто. Подарував Шафраноків подарували двоверховий дім, вартості півтора мільйона доларів для СКВУ в Торонто. Третім тернопільцем, учасником цього бою, був Омелян Кучерішка, студент політехніки, який проживав на Оболоні біля місцької різнї. (Мабуть, було більше тернопільців у сотні Дідушка, але з браку джерельних матеріалів голі це встановити).

Після двістілітнього періоду в житті нашого народу — Україна була, — як писав Т. Шевченко — „На четверо розкопана, розрита могила“ — зродилася надія на краще майбутнє. 70 років тому, зірвалися з духом завзяття „наші хлопці“ Українські Січові Стрільці до бою з найбільшим ворогом України Московою. Не зважаючи на недостатню підготовку та належний військовий вишкіл, станаули до бою і склали своє молоді життя за волю України. Ми клонимо свої голови перед тіннями наших незабутніх героїв та присягаємо продовжувати цю боротьбу до остаточної перемоги.

Вступайте

в члени

УНСОЮЗУ!

REAL ESTATE

ROMAN RYCHOK
REAL ESTATE & INSURANCE
1339 Springfield Avenue
Irvington, N.J. 07111
АБТ-БУДИНКИ • БІЗНЕСИ
Інформаційна послуга
ПЕТРО РИЧОК
забесп. агент-брокер
(201) 373-6434, 6453

Place

GOVERNMENT JOBS

\$16,559 — \$50,553/year
Now Hiring: Your Area.
Call 1-805-687-6000.
Ext. R-10026

EXPERIENCED BANK

PERSONNEL NEEDED
Tellers — for Irvington-Newark, N.J. area.
Branch manager, Secretary, Tellers for a new Savings & Loan Branch located in Lanoka Harbor, N.J.
Call — TRIDENT FEDERAL S/L ASSOCIATION
201-371-1120

ПЕТРО ЯРЕМА

**УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК**

Займається похоронами в БРОНХ, БРООКЛІН, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

**UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS**

AIR CONDITIONED
Обслуга ШИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавид Бруку і перенесення тілних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083.
(201) 964-4222